

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4833/2022
12.05.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић, Споменке Зарић, Јелице Бојанић Керкез и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Славко Николић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Привредни суд у Ваљеву, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Ваљеву, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 568/2021 од 02.02.2022. године, на седници одржаној 12.05.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 568/2021 од 02.02.2022. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Шапцу Гжрр1 568/2021 од 02.02.2022. године и пресуда Основног суда у Лозници Прр1 779/19 од 06.09.2021. године, у делу који се односи на обрачунату камату у износу од 1.191.561,00 динар, као и у делу којим је одлучено о трошковима поступка и предмет се враћа првостепеном суду на поновно суђење у укинутом делу.

У преосталом делу ревизија туженог се одбија као неоснована.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници Прр1 779/19 од 06.09.2021. године, ставом првим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади материјалну штету изазвану повредом права на суђење у разумном року, у износу ненаплаћеног потраживања у поступку стечаја СТ 44/2010 који се води пред Привредним судом у Ваљеву, укупно 1.313.646,00 динара од чега је износ од 1.191.561,00 динара на име камате, а 104.309,00 динара на име главног дуга. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца за исплату законске затезне камате на досуђени износ од 1.313.646,00 динара почев од 16.02.2011. године до коначне исплате. Ставом трећим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 79.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим

изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка и износу од 6.000,00 динара као неоснован.

Пресудом Вишег суда у Шапцу Гжрр1 568/2021 од 02.02.2022. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе парничних странака и потврђена је првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе по питању правног дејства одлуке Уставног суда на поступке извршења на основу извршне исправе донете применом неуставног прописа.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене делимично основана.

У поступку доношења побијане пресуде нема битне повреде из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, правноснажним решењем Привредног суда у Ваљеу Р4 Ст.бр. 144/2019 од 15.04.2018. године, усвојен је приговор ради убрзавања поступка и утврђено је да је тужиоцу у поступку стечаја над ХК „Вискоза“ а.д. „Целулоза“ д.о.о. из Лознице, који се води пред Привредним судом у Ваљеу у предмету Ст-бр. 44/2010, повређено право на суђење у разумном року, те је наложено стечајном судији да у року од четири месеца од дана пријема решења предузме све мере и радње потребне ради уновчења имовине стечајног дужника и да о преузетим мерама обавести председника суда у року од 30 дана. Наведени стечајни поступак покренут је 11.06.2009. године. Закључком о листи потраживања Привредног суда у Ваљеу Ст.бр. 44/09 од 16.02.2011. године, утврђено је да је тужилац има потраживање у четвртог исплатном реду под редним бројем ... у износу од 104.309,00 динара на име главног дуга, на име камате 1.191.561,00 динара, а на име осталих трошкова износ од 17.776,00 динара. Тужилац у стечајном поступку није наплатио своје потраживање. Камата је обрачуната комформном методом.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, побијаном пресудом је усвојен тужбени захтев тужиоца у целости са закључком да тужена одговара за штету коју је претрпео тужилац, као бивши запослени код стечајног дужника – привредног друштва са већинским друштвеним и државним капиталом, неизвршењем правноснажне судске одлуке којом му је досуђеном новчано потраживање из радног односа, односно у стечају утврђеног потражива, с обзиром да му је у том поступку утврђена повреда права на суђење у разумном року.

Оцењујући наводе ревизије, Врховни касациони суд налази да се закључак судова о праву тужиоца на накнаду материјалне штете, проузроковане повредом права на суђење у разумном року и одговорности тужене за тако насталу штету, одлучили

правилном применом материјалног права, односно одредби члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року.

Наиме, тужена одговара за штету насталу због потпуногили делимичног неизвршења правноснажних извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа који су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечају вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року (закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 02.11.2018. године).

Супротно наводима ревизије, утврђеном повредом права на суђење у разумном року, тужилац је стекао право да захева од тужене накнаду материјалне штете у висини неисплаћеног потраживања признато по стечајном поступку у утврђеном износу главног дуга од 104.309,00 динара, без обзира на чињеницу да стечајни поступак још увек није окончан. Исплатом накнаде штете, тужена ступа у стечајни поступка на месту тужиоца и у том поступку може наплатити своје потраживање у висини исплаћене накнаде материјалне штете.

Међутим, по оцени Врховног касационог суда, основани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права при одређивању висине штете, у делу који се односи на обрачунату камату у капитализираном износу, која чини део главног захтева.

Према утврђеном чињеничном стању, закључком Привредног суда у Ваљеву од 16.02.2011. године, тужиоцу је признато потраживање у укупном износу од 1.313.646,00 динара, у који је урачуната и приписана главница и законска затезна камата, обрачуната од дана доспелости до дана отварања стечајног поступка, применом комфорне методе, а у складу са одредбом члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“ број 9/01), важећег у време доношења овог закључка.

Одлуком Уставног суда Уз 82/2009 од 12.07.2012. године („Службени гласник РС“ број 73 од 27.07.2012. године), утврђено је да одредба члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“ број 9/01), у делу који гласи: „применом комфорне методе“, није у сагласности са Уставом. Након објављивања ове одлуке законска затезна камата на износ главног дуга стечајног дужника, овде тужиоца, у стечајном поступку није обрачуната применом пропорционалне методе (прост интересни рачун), будући да из утврђеног чињеничног стања произилази да није било измене Закључка од 17.03.2010. године.

Супротно ставу нижестепених судова да се поменута одлука Уставног суда не може примењивати ретроактивно и то по протеклу рока из члана 61. Закона о Уставном суду, Врховни касациони суд подсећа да је након наведене одлуке Уставног суда, на седници Грађанског одељења ВКС од 02.04.2013. године, заузет правни став о спровођењу извршења извршне исправе донете применом неуставног прописа, који се има применити у конкретном случају, а према коме у случају да извршна исправа гласи на новчани износ у коме је главници приписана камата обрачуната комфорном методом по закону који је у том делу проглашен неуставним, суд ће по службеној дужности, извршити разграничење и нови обрачун камате извршити тако што ће до 03.03.2001. године применити комфорни метод, од тада до 17.05.2012. године метод

простог интересног рачуна, а од тада па надаље по одредбама чл. 2. и 3. Закона о висини стопе затезне камате.

Имајући изнето у виду, у ситуацији када је главници приписана затезна камата обрачуната по методи која је проглашена неуставном, нужно је по службеној дужности извршити разграничење и поново обрачунати камату применом методе простог интересног рачуна. У конкретном случају то није учињено у поступку стечаја, јер након доношења Закључка од 16.02.2011. године није било новог обрачуна којим би била утврђена укупна висина тужиоачевог потраживања, где би се на главни дуг обрачунала законска затезна камата простим интересним рачуном и то за период од дана доспелости потраживања утврђених правноснажним пресудама против дужника, до дана отварања поступка стечаја.

Из напред изнетих разлога, применом члана 414. и 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци. Првостепени суд ће у поновном поступку, од Привредног суда у Ваљеву, прибавити извештај о износу обрачунате законске затезне камате на износ главног дуга, а из Закључка од 16.02.2011. године, у односу на тужиоца и то од дана доспелости његовог потраживања до дана отварања стечајног поступка, све у складу са одлуком Уставног суда Уз 82/2009 од 12.07.2012. године, односно методом простог интересног рачуна.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић